

Burgerpanel Drechtsteden

voorstel

Aanleiding

De zeven Drechtsteden werken in toenemende mate beleidsmatig en ambtelijk samen. Dit heeft de vorm gekregen van regionale projecten die gezamenlijk worden uitgevoerd, van bestuurlijke en ambtelijke afstemming, tot aan (toekomstige) organisatorische samenwerkingenverbanden.

Vanuit deze invalshoek hebben het onderzoeksbureau SGB van de gemeente Dordrecht en het Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie en het Marktonderzoek (beter bekend als TNS NIPO) onderzocht welke mogelijkheden bestaan om voor de Drechtsteden te komen tot een regionaal burgerpanel, dat voor de regionale en gemeentelijke onderzoeksbehoefte kan worden geraadpleegd.

Het idee van een 'Burgerpanel Drechtsteden' is door TNS NIPO al in een eerder stadium besproken met communicatiemedewerkers van de Drechtgemeenten. Tegelijkertijd heeft het SGB ruime ervaring met haar eigen Stadspanel in Dordrecht en het uitvoeren van onderzoek onder burgers in de regio Drechtsteden. In onderling overleg is het idee voor een regionaal burgerpanel verder uitgewerkt.

In de afgelopen twee maanden is dit idee besproken met vertegenwoordigers van de gemeentesecretarissen en griffiers. Tevens is gesproken met de directeur van het bureau Drechtsteden. Deze gesprekken hebben geresulteerd in het voorliggende voorstel.

In deze notitie doen SGB en TNS NIPO gezamenlijk een voorstel tot het instellen en gebruiken van een regionaal burgerpanel, dat zowel door de Drechttraad voor een peiling onder inwoners van de gehele regio als door de individuele gemeenten voor een peiling onder de eigen inwoners gebruikt kan worden.

Burgerpanel Drechtsteden, toepassingsmogelijkheden

Het Burgerpanel Drechtsteden bestaat uit 150 panelleden voor de grotere gemeenten (> 30.000 inwoners) en uit 100 leden voor andere gemeenten¹. Leden van het panel zijn inwoners van de zeven gemeenten. Zij krijgen regelmatig het verzoek om vragen via internet te beantwoorden.

De panels zijn representatief (naar leeftijd, opleiding, inkomen en geografische spreiding) voor zowel regio als gemeenten. Het is mogelijk uitspraken te doen voor de regio als geheel als ook per gemeente, maar niet op wijk- of kernniveau.

Met het regionale burgerpanel en de onderliggende gemeentepanelen is de regio en elke gemeente in staat om:

- snel en efficiënt beleids- en opinievragen te stellen aan burgers
- de mening van burgers te betrekken bij beleidsprocessen
- een goed beeld te krijgen van signalen uit de samenleving

Het panel is geschikt voor opiniërende vragen aan inwoners (hoe denkt men over?) en minder voor het achterhalen van statistische gegevens (zoals de gemiddelde besteding aan cultuur), vanwege de omvang.

Wij stellen voor het regionale burgerpanel als volgt in te zetten:

instrument van de Drechtstraad

De Drechtstraad kan vier keer per jaar vragen voorleggen aan de inwoners van de Drechtsteden. Het gaat dan om onderwerpen die op Drechtstedenniveau van belang zijn en eventueel ook ter sprake komen in de Drechtstraad. Voorbeelden van onderwerpen:

- regionale vervoersvraagstukken
- bekendheid regio en Drechtstraad
- elementen uit de WMO, zoals vrijwilligerswerk, huishoudelijke zorg
- gebruik culturele voorzieningen

Op deze wijze is het Burgerpanel Drechtsteden een van de instrumenten waarmee de Drechtstraad in contact blijft met de inwoners van de regio, en hun mening betreft bij besluitvorming.

De Drechtstraad is de opdrachtgever, het overleg van griffiers van de zeven gemeenten is de opdrachtnemer en stemt met SGB en TNS de burgerraadpleging af.

De leden van het Burgerpanel worden via de bestaande nieuwsbrief Drechtsteden Info, opgesteld door het bureau Drechtsteden, op de hoogte gehouden van de uitkomsten en het vervolg van de peilingen. Dit verhoogt de betrokkenheid en daarmee de hoogte en kwaliteit van de response.

¹ Voor Dordrecht wordt geen panel ingesteld maar gebruik gemaakt van het reeds bestaande Dordtse Internetpanel. Het aantal van 100 en 150 leden betreft de netto-respons; in werkelijk is het aantal burgers dat lid is van het panel hoger omdat de respons nooit 100% zal zijn.

instrument voor Gemeenten

Ook gemeenten kunnen gezamenlijk of individueel vragen voorleggen aan het burgerpanel. Het gaat dan om onderwerpen die lokaal van belang zijn, en waarvan een gemeente of enkele gemeenten samen willen weten hoe hun inwoners daar over denken. Voorbeelden van onderwerpen:

- interesse in de lokale politiek
- tevredenheid over gemeentelijke dienstverlening
- mening over het lokale parkeerbeleid
- effectiviteit van de gemeentelijke communicatie
- de inhoud van het Burgerjaarverslag
- gemeentelijke bezuinigingen
- het opstellen van een kwaliteitshandvest
- beoordeling van de gemeentelijke internetsite

Het is mogelijk om vragen uit te zetten die voor (een deel van) de regiogemeenten gelijk zijn geformuleerd. Hiermee kunnen uitkomsten vergeleken worden tussen gemeenten. Daarnaast is het vanzelfsprekend ook mogelijk specifiek op de situatie van een bepaalde gemeente toegesneden vragen te stellen.

Hiermee is het Burgerpanel Drechtsteden ook een instrument voor de individuele gemeenten.

De colleges van de zeven gemeenten zijn de opdrachtgever, en de AGS de opdrachtnemer. De AGS stemt de onderwerpen van onderzoek af met het SGB en TNS.

Representatief en een hoge respons

De opzet van het burgerpanel garandeert een hoge respons (TNS NIPO realiseert op dit moment met haar burgerpanels een respons van gemiddeld 90%) en een zo goed mogelijke representativiteit van het panel voor de gehele bevolking van de betreffende gemeente. Om dit te bereiken wordt het panel als volgt opgezet:

- de selectie van de leden van het burgerpanel vindt willekeurig plaats uit het bevolkingsregister van elke deelnemende gemeente
- met dien verstande dat burgers uit bepaalde groepen die niet over een PC beschikken deze ter beschikking krijgen van TNS NIPO²
- de respondenten van het Drechtpanel nemen deel aan het incentiveprogramma van TNS NIPO³
- daarnaast nemen respondenten ook regelmatig deel aan andere onderzoeken zodat zij actief lid van het panel blijven

² Inmiddels is het PC bezit in Nederland dermate toegenomen dat het verstrekken van computers in praktijk nauwelijks meer voorkomt

³ Voor iedere geretourneerde en ingevulde vragenlijst ontvangt men een aantal Nipoints. Deze kunnen worden omgezet in Blokker-cadeaubonnen, Bol.com punten of airmiles. Ook kan men ervoor kiezen een geldbedrag te laten overmaken aan een goed doel.

Door deze opzet is het mogelijk een compleet en betrouwbaar beeld te krijgen van de mening van de inwoners van een gemeente of de regio als totaal.

Samenwerking tussen SGB en TNS NIPO

Het Drechtpanel is een gezamenlijk initiatief van SGB en TNS NIPO. Het SGB brengt haar expertise in op het gebied van het houden van opinieonderzoek onder burgers in opdracht van lokale overheden. Tevens is het SGB als onafhankelijk onderzoeksbureau van de gemeente Dordrecht door het uiteenlopende beleidsonderzoek dat zij doet en heeft gedaan voor de Drechtgemeenten bij uitstek op de hoogte van de regionale en lokale beleidsagenda. TNS NIPO heeft inmiddels in achttien gemeenten een burgerpanel ingesteld. Zij brengt haar expertise in met het opzetten en beheren van burgerpanels, het realiseren van een representatieve samenstelling van het panel en het bereiken van een hoge respons.

SGB en TNS NIPO hebben een heldere taakverdeling afgesproken. Het contact met de Drechtgemeenten en het vertalen van de onderzoeksvraag in concrete vraagstellingen is in handen van het SGB. TNS NIPO zorgt voor het beheer van het panel, het uitzetten van de vragenlijst onder de panelleden en het genereren van de data. Het SGB verzorgt de rapportage aan de gemeenten.

Kosten van het Burgerpanel Drechtsteden

De kosten van het panel bestaan uit vier componenten:

- eenmalige opstartkosten, te weten het werven van panelleden en het opzetten van het panel
- jaarlijkse onderhoudskosten, te weten het vervangen van panelleden die uittreden
- de onderzoeks- en rapportagekosten voor de vier peilingen voor de Drechttraad
- de onderzoeks- en rapportagekosten van eventuele extra peilingen voor individuele gemeenten

We zijn er vanuit gegaan dat per peiling maximaal tien vragen gesteld worden. De kosten van het burgerpanel zijn als volgt:

Eenmalige opstartkosten eerste jaar	€ 25.400,-
Vier peilingen voor de Drechttraad	<u>€ 48.500,-</u>
Totaal eerste jaar	€ 73.900,-
Vier peilingen voor de Drechttraad, volgende jaren	€ 48.500,-
Indicatie peiling ⁴ voor individuele gemeente	€ 5.000,-
Indicatie peiling voor zeven gemeenten tezamen	€ 12.000,-

⁴ De werkelijke kosten worden geraamd op basis van het aantal gemeenten en het aantal vragen, en voorgelegd in een offerte. De indicatieve bedragen zijn opgesteld vanuit de veronderstelling dat de peilingen voor de Drechttraad plaats vinden.